

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่

๒๕๖

ภาค ๑ หน้า ๑๑-๑๓

๑. ลำดับนั้น พอมัชฌิมยามล่วงแล้ว, ทั้งดวงตา ทั้งกิเลส ของท่านแตก (พร้อมกัน) ไม่ก่อนไม่หลังกว่ากัน ฯ ท่านเป็นพระอรหันต์สุกขวิปัสสกา เข้าไปสู่ห้องนั่งแล้ว ฯ ในเวลาภิกขาจาร ภิกษุทั้งหลายไปเรียกว่า “ท่านผู้เจริญเวลานี้ เป็นเวลาภิกขาจาร” ฯ ถ. กาลหรือ ? ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ฯ ภ. ขอรับ ฯ ถ. ถ้าอย่างนั้น ท่านทั้งหลายไปเถิด ฯ ภ. ก็ท่านเล่า ? ขอรับ ฯ ถ. ตาของข้าพเจ้า เสื่อมเสียแล้ว ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ฯ เธอทั้งหลายแลดูตาของท่านแล้ว มีตาเต็มด้วยน้ำตา ปรารถนาพระเถระว่า “ท่านผู้เจริญ ท่านอย่าคิดไปเลย, กระทบทั้งหลายจักปฏิบัติท่าน” ดังนี้แล้ว ทำวัตรปฏิบัติที่ควรจะทำเสร็จแล้วเข้าไปสู่บ้าน ฯ หม่อมมนุษย์ไม่เห็นพระเถระถามว่า “ท่านเจ้าข้า พระผู้เป็นเจ้าของข้าพเจ้าทั้งหลาย ไปข้างไหนเสีย” ทราบข่าวนั้นแล้ว ส่งข่าวตัมไปถวายก่อน แล้วถือเอาบิดนาคไปเอง ไหว้พระเถระแล้ว ร้องให้กึ่งเกลือกอยู่แทบเท้า (ของท่าน) ปรารถนาว่า “ท่านเจ้าข้า ข้าพเจ้าทั้งหลายจักปฏิบัติ ท่านอย่าได้คิดไปเลย แล้วลากลับ ฯ ตั้งแต่นั้นมาก็ส่งข่าวตัมและข่าวสวไปถวายที่วิหารเป็นนิตย์ ฯ ฝ่ายพระเถระ ก็กล่าวสอนภิกษุ ๖๐ รูปนอกนี้เป็นนินรันดร ฯ เธอทั้งหลายตั้งอยู่ในโอวาทของท่าน, ครั้นจวนวันปรารภ ก็บรรลुพระอรหัต พร้อมด้วยปฏิสัมมิตา ทุกรูป, ก็แล เธอทั้งหลายออกพรรษาแล้วอยากจะทำพระศาสนา จึงเรียนพระเถระว่า “กระทบทั้งหลายอยากจะทำพระศาสนา ขอรับ” ฯ พระเถระได้ฟังคำของเธอทั้งหลายแล้วคิดว่า “เราเป็นคนทุพพลภาพ และในระหว่างทาง ดงที่มมนุษย์สิงก็มีอยู่ เมื่อเราไปกับเธอทั้งหลาย จักพากันลำบากทั้งหมด จักไม่อาจเพื่ออันได้แม้ภิกษา เราจักส่งภิกษุเหล่านั้นไปเสียก่อน” ฯ ลำดับนั้น ท่านจึงกล่าวกะเธอทั้งหลายว่า “ผู้มีอายุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายไปก่อนเถิด” ฯ ภ. ก็ท่านเล่า ? ขอรับ ฯ ถ. ข้าพเจ้าเป็นคนทุพพลภาพ และในระหว่างทาง ดงที่มมนุษย์สิงก็มีอยู่ เมื่อข้าพเจ้าไปกับท่านทั้งหลาย จักพากันลำบากทั้งหมดท่านทั้งหลายไปก่อนเถิด ฯ ภ. อย่าทำอย่างนี้เลย ขอรับ กระทบทั้งหลายจักไปพร้อมกันกับท่านทีเดียว ฯ ถ. “ท่านทั้งหลายอย่าชอบอย่างนั้นเลย, เมื่อเป็นอย่างนั้น ความไม่พาสูกักมีแก่ข้าพเจ้า, น้องชายของข้าพเจ้า เห็นท่านทั้งหลายแล้ว คงจักถาม, เมื่อเช่นนั้น ท่านทั้งหลายพึงบอกความที่จักชู้ของข้าพเจ้าเสื่อมเสียแล้วแก่เขา, เขาคงจักส่งใคร ๆ มาสู่สำนักของข้าพเจ้า, ข้าพเจ้าจักไปกับเขา, ท่านทั้งหลายจงไหว้พระศพและพระอัสติมหาเถระตามคำของข้าพเจ้า” ดังนี้แล้ว ก็ส่งภิกษุเหล่านั้นไป ฯ

๑ อถสส มชฺฉิมยาเม อติภนตมตเต อปฺพุพํ อจรมิ อภิณี เจว กิเลสา จ
ปภิชฺชิสฺสุ ๑ โส สุกฺขวิปสฺสโก อรทา หุตฺวา คพฺภํ ปวิสิตฺวา นิสฺสิทฺติ ๑ ภิกฺขุ ภิกฺขาจารเวลาย
คณฺตฺวา ภิกฺขาจารกาโล ภนฺเตติ อาหํสฺสุ ๑ กาโล อาวุโสติ ๑ อาม ภนฺเตติ ๑ เตนฺหิ
คจฺฉณฺธาติ ๑ ตุมฺเห ปน ภนฺเตติ ๑ อภิณี เม อาวุโส ปรีทินานีติ ๑ เต ตสฺส อภิณี
โวลเกตฺวา อสฺสุปฺปณฺนเนตฺตา หุตฺวา ภนฺเต มา จินฺตยิตฺถ มยํ โว ปฏฺฐิซฺชคฺคิสฺสามาติ เถ
อถสาเสตฺวา กตตพฺพยฺตฺตํ วัตตปฏฺฐิวตฺตํ กตฺวา คามํ ปวิสิสฺสุ ๑ มนุสฺสา เถ อทิสฺวา
ภนฺเต อมฺหากํ อโย กุหฺนฺติ ปฺจฺฉิตฺวา ตํ ปวตฺตี สุตฺวา ยาคุํ เปเสตฺวา สยํ ปิณฺหนฺปาตํ
อาทาย คณฺตฺวา เถ วนฺทิตฺวา ปาพฺมุเล ปวณฺณมานา โรทิตฺวา มยํ ภนฺเต ปฏฺฐิซฺชคฺคิสฺสาม
ตุมฺเห มา จินฺตยิตฺถาติ สมสฺสาเสตฺวา ปกฺกมฺิสฺสุ ๑ ตโต ปฏฺฐาย นิพทฺธํ ยาคุํวตฺตํ วิหารเมว
เปเสนฺติ ๑ เถโรปิ อิตเร สณฺณจฺฉิภิกฺขุ นีรฺนฺตรํ โววทฺติ ๑ เต ตสฺสโสภาเท รุทฺตฺวา อฺปกฺกณฺณาย
ปวารณฺย สพฺเพว สห ปฏฺฐิมภิทาหิ อรทตฺตํ ปาปฺถนฺิสฺสุ วุตฺถวสฺสา จ ปน สตฺถารํ
ทฏฺฐกามา หุตฺวา เถ อาหํสฺสุ ภนฺเต สตฺถารํ ทฏฺฐกามมฺหาติ ๑ เถโร เตสํ วจฺนํ สุตฺวา
จินฺเตสิ อหํ ทฺพุพฺโโล อนฺตรามคฺเค จ อมนุสฺสปรึคฺคหิตา อฏฺฐวี อตฺถิ มยิ เอเตหิ สทฺธิ
คจฺฉนฺเต สพฺเพ กิลมฺิสฺสนฺติ ภิกฺขุปี ลมิตฺตํ น สกฺขิสฺสนฺติ อิมे ปฺเรตฺรเมว เปเสสฺสามีติ ๑
อถ เน อาท อาวุโส ตุมฺเห ปฺรโต คจฺฉณฺธาติ ๑ ตุมฺเห ปน ภนฺเตติ ๑ อหํ ทฺพุพฺโโล
อนฺตรามคฺเค จ อมนุสฺสปรึคฺคหิตา อฏฺฐวี อตฺถิ มยิ ตุมฺเหหิ สทฺธิ คจฺฉนฺเต สพฺเพ
กิลมฺิสฺสนฺติ ตุมฺเห ปฺรโต คจฺฉณฺธาติ ๑ มา ภนฺเต เอวํ กริตฺถ มยํ ตุมฺเหหิ สทฺธิเยว
คมิสฺสามาติ ๑ มา โว อาวุโส เอวํ รุจฺจิตฺถ เอวํ สนฺเต มยฺหํ อผาสฺกํ ภวิสฺสติ มยฺหํ
กณฺโฏฐุ ตุมฺเห ทิสฺวา ปฺจฺฉิสฺสติ อถสฺส มม จกฺขุณฺ ปรีทินาเวว อาโรเจยฺยาถ โส มยฺหํ
สนฺตํ กถฺวจิเวท ปหิณฺนิสฺสติ เตนฺ สทฺธิ อาคจฺฉิสฺสามิ ตุมฺเห มม วจฺเนน ทสฺพลญฺจ
อสีติมหาเถเร จ วนฺทิตฺวา เต อโยเชสิ ๑

๑. ลำดับนั้น พอมัชฌิมยามล่วงแล้ว, ทั้งดวงตา ทั้งกิเลส ของท่าน**แตก** (พร้อมกัน) ไม่ก่อนไม่หลังกว่ากัน ๗ ท่านเป็นพระอรหันต์สุกขวิปัสสโก เข้าไปสู่ห้องนั้นแล้ว ๗ ในเวลาภิกขาจาร ภิกษุทั้งหลายไปเรียนว่า “ท่านผู้เจริญเวลานี้ **เป็นเวลาภิกขาจาร**” ๗ ถ. กาลหรือ ? ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ๗ ภ. ขอรับ ๗ ถ. ถ้าอย่างนั้น ท่านทั้งหลายไปเถิด ๗ ภ. ก็ท่านเล่า ? ขอรับ ๗

๑ อถสฺส มชฺฌิมยามเอ อติกุกนฺตมตฺเต อปฺพุพฺพํ อจฺจริมํ อุกฺขีนิ เจว กิเลสา จ **ปฺริชฺชิสฺสุ** ๗ โส สุกขวิปัสสโก อรทา หุตฺวา คพฺภํ ปวิสิตฺวา นิสิตฺติ ๗ ภิกฺขุ ภิกฺขาจารเวลาย คนฺตฺวา **ภิกฺขาจารกาล** ฆนฺเตติ อาหุสฺ ๗ กาลิ อวฺุโสติ ๗ อาม ฆนฺเตติ ๗ เตนฺหิ คจฺจถาติ ๗ ตฺมฺเห ปน ฆนฺเตติ ๗

ถ. ตาของข้าพเจ้า **เสื่อมเสียแล้ว** ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ๗ เธอทั้งหลายแลดูตาของท่านแล้ว **มีตาเต็มด้วยน้ำตา** ปลอบพระเถระว่า “ท่านผู้เจริญ ท่านอย่าคิดไปเลย, กระทบทั้งหลายจักปฏิบัติท่าน” ดังนี้แล้ว ทำวัตรปฏิบัติที่ควร จะทำเสร็จแล้วเข้าไปสู่บ้าน ๗

อุกฺขีนิ เม อวฺุโส **ปฺริหานีติ** ๗ เต ตสฺส อุกฺขีนิ โอลเเกตฺวา **อสุสฺสุปฺนฺณนตฺตา** หุตฺวา ฆนฺเต มา จินฺตยิตฺถ มยํ โว ปฏฺิซคฺคิสฺสามาติ เถรํ อสฺสาเสตฺวา กตฺตพฺพยุตฺตกํ วตฺตปฏฺิวตฺตํ กตฺวา คามํ ปวิสฺสุ ๗

หมู่มนุษย์ไม่เห็นพระเถระ ถามว่า “ท่านเจ้าข้า **พระผู้เป็นเจ้าของข้าพเจ้าทั้งหลาย** ไปข้างไหนเสีย” ทราบข่าวนั้นแล้ว
ส่งข่าวตัมไปถวายก่อนแล้วถือเอาบิณฑบาตไปเอง ให้นำพระเถระแล้ว ร้องให้ก่ิ่งเกลือกอยู่แทบเท้า (ของท่าน)
ปลอบว่า “ท่านเจ้าข้า ข้าพเจ้าทั้งหลายจ้กรับปฏิบัติ ท่านอย่าได้คิดไปเลย แล้วลากลับ ๑

มนุสสา เถรํ อทิสฺวา ฆนฺเต อมฺหากํ **อโย** กุหิन्दิ ปุจฺจิตฺวา ตํ ปวตฺตี สุตฺวา ยาคู
เปเสตฺวา สยํ ปิณฑฺวาปาดํ อาทาย คนฺตุวา เถรํ วนฺทิตฺวา ปาทฺมฺเเล ปวภูฏมานา โรทิตฺวา มยํ
ฆนฺเต ปฏิชฺคฺคิสีสาม ตุมฺहे มา จินฺตยิตฺถาติ **สมสฺสาเสตฺวา** ปกฺกมึสี ๑

ตั้งแต่นั้นมาก็ส่งข่าวตัมและข่าวสวຍไปถวายที่วิหารเป็นนิตย์ ๑ ฝ่ายพระเถระ ก็กล่าวสอนภิกษุ ๖๐ รูปนอกนี้
เป็นนรินทร์ ๑ เธอทั้งหลายตั้งอยู่ในโอวาทของท่าน, ครั้นจวนวันปวารณา ก็บรรลุประอรหัต พร้อมด้วยปฏิสัมภิทา
ทุกรูป ๑ ก็แล เธอทั้งหลาย**ออกพรรษาแล้ว** อยากจะเฝ้าพระศาสดา จึงเรียนพระเถระว่า “กระผมทั้งหลาย
อยากจะเฝ้าพระศาสดา ขอรับ” ๑

ตโต ปภฺฐาย นิพฺพุํ ยาคฺคฺตํ วิหารเมว เปเสนฺติ ๑ เถโรปิ อิตฺเร สฺมุจฺฉิภิกฺขุ นินฺตรํ
โอวาทิ ๑ เตะ ตสฺโสวาทเ หลฺลฺวา อุปฺกภฺฐาย ปวารณาย สพฺเพว สห ปฏิสมฺภิทาหิ อรหตฺตํ
ปาปฺถึสี, **วุตฺถวสฺสา** จ ปน สตฺถารํ ทฏฺฐกามา หุตฺวา เถรํ อาหึสุ ฆนฺเต สตฺถารํ
ทฏฺฐกามมฺหาติ ๑

พระเถระได้ฟังคำของเธอทั้งหลายแล้วคิดว่า “เราเป็นคนทุพพลภาพ และในระหว่างทาง **ดงที่อมนุษย์สิงก็มีอยู่** เมื่อเราไปกับเธอทั้งหลาย **จักพากันลำบาก**ทั้งหมด จักไม่อาจเพื่ออันได้แม้ภิกษา เราจักส่งภิกษุเหล่านี้ไปเสียก่อน” ๑

เถโร เตสํ วจนํ สุตฺวา จินฺตฺสว อหํ ทุพฺพโล อนฺตรามคฺเค จ **อมนุสฺสปริคฺคหิตา อฏฺฐวี** อตฺถิ มยิ เอเตหิ สทฺธิ คจฺจนฺเต สทฺเพ **กิลมิสฺสนฺติ** ภิกฺขุขี ลภิตฺถํ น สกฺขิสฺสนฺติ อิมํ ปุเรตรเมว เปเสสฺสามีติ ๑

ลำดับนั้น ท่านจึงกล่าวกะเธอทั้งหลายว่า “ผู้มีอายุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายไปก่อนเถิด” ๑ ภ. ก็ท่านเล่า? ขอรับ ๑ ถ. ข้าพเจ้าเป็นคนทุพพลภาพ และในระหว่างทาง **ดงที่อมนุษย์สิงก็มีอยู่** เมื่อข้าพเจ้าไปกับท่านทั้งหลาย **จักพากันลำบาก**ทั้งหมดท่านทั้งหลายไปก่อนเถิด ๑

อถ เเน อาท อาวุโส ตุมฺเห ปุโรโต คจฺจณฺตํ ๑ ตุมฺเห ปน ฆนฺเตติ ๑ อหํ ทุพฺพโล อนฺตรามคฺเค จ **อมนุสฺสปริคฺคหิตา อฏฺฐวี** อตฺถิ มยิ ตุมฺเหหิ สทฺธิ คจฺจนฺเต สทฺเพ **กิลมิสฺสถ** ตุมฺเห ปุโรโต คจฺจณฺตํ ๑

ภ. อย่าทำอย่างนี้เลย ขอรับ กระผมทั้งหลายจักไปพร้อมกันกับท่านทีเดียว ๆ ถ. “ท่านทั้งหลายอย่าชอบอย่างนั้นเลย, เมื่อเป็นอย่างนั้น ความไม่เหมาะสมจักมีแก่ข้าพเจ้า, น้องชายของข้าพเจ้า เห็นท่านทั้งหลายแล้ว คงจักถาม, เมื่อเช่นนั้น ท่านทั้งหลายพึงบอกความที่จักชู้ของข้าพเจ้าเสื่อมเสียแล้วแก่เขา, เขาคงจักส่งใครๆ มาสู่สำนักของข้าพเจ้า, ข้าพเจ้าจักไปกับเขา, ท่านทั้งหลายจงไหว้พระศพลและพระอสีติมหาเถระตามคำของข้าพเจ้า” ดังนี้แล้ว ก็ส่งภิกษุเหล่านั้นไป ๆ

มา ฆนเต เอวั กริตถ มยฺ ตุมฺเหติ สทุธิเยว คมิตฺตสามาติ ฯ มา โว อาวุโส เอวั รุจฺจิตถ เอวั สนฺเต มยฺหํ อมาสุํ ภวิสฺสตี มยฺหํ กนิฏฺฐู ตุมฺเห ทิสฺวา ปุจฺฉิสฺสตี อถสฺส มม จกฺขุณฺ ปริหีนภาวํ อโรเจยฺยาถ โส มยฺหํ สนฺติกํ ภณฺจิทเว ปหิณฺสีสฺสตี เตน สทุธิ อากฺขฺฉิสฺสามิ ตุมฺเห มม วจเนน ทสฺพลญฺจ อสีติมหาเถเร จ วนฺทถาติ เต อุยุเยเชลฺลี ฯ